

6) [ומספתא פ"ח], 7) סנהדרין לח': ברכות ד., 8) דברים כו, (ז' וגו'), 9) ע"כ, 10) אמתא כש"ל, 11) ש"ך לנ"ב, 12) כש"ל, 13) רש"י ועי' רש"י, 14) היו כ"ג ועל הראשונה. רש"י וצמחש"א הגיה של הר גריזים היו כ"ז ועל השני כ"ג חולין כו',

תורה אור השלם

1. את אימתי אשלה לפניך והמתי את כל דהם יתתי אהרן בל איביך אל"ך ערף: שמות כג כו 2. תפל עליהם והעברתם ופחד בגדל וזרען ידמו כאבן עד יעבר עמך ?? עד יעבר עם זו קניית: שמות טו טז

3. וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב: דברים כז ח 4. וצו אותם לאמר שאו לכם מזוז מתוך הירדן ומצב רגלי שיהם הכין שמים עשרה אבנים והעברתם אותם עמכם והנהתם אותם במלון אשר תלינו בו היל"ל: יהושע ד ג 5. ואת שמים עשרה האבנים האלה אשר לקחו מן הירדן הקים יהושע בגלגל:

יהושע ד כ 6. ושלחתני את הירבעה לפניך וגרשתי את החיז את הנבנעי ואת החתי מלפניך: שמות כג כח 7. ואנכי השמרתיו את האבנים מפנייהם אשר בגבה ארזים וגבהו וחסן הוא פאלונים ואשמיד פרוו ממעל ושרשיו מתחת: עמו ב ט 8. וכל ישראל חקני ושרשיו ופשטיו עמיים מזוז ומזוז לארון נגד הבתאים הלוים נשאי ארון ברית ?? בבר כאןרח חצין אל מול הר גריזים והחציו אל מול הר עיבל כאשר צוה משה עבד ?? לברך את הקם ישראל בראשתי: יהושע ח לג 9. ששה משמטם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית בתולדותם: שמות כח י

הגהות הב"ח

8) רש"י ד"ה והעלו כ"ל קודם ד"ה פיו:

גליון הש"ס

גם וקיפלו את האבנים. כמו וקלפו רש"י חולין מד ע"א ד"ה חלקל:

כמאן כר' שמעון. דלמר שכחז להם שיחזרו בשבועה ויקבלום אלמלא לא היו העומדין חוץ לגבולין בכלל לא תמיה כל נשמה^א אבל לר' יהודה כולן בכלל לא תמיה: נסרו. מתקלקל מרעי: והמוסי. לשון מהומה ועירובו הגוף ומה שכתוכו: **זיאה ראשונה**. זימי יהושע: **זיאה שניה**. זימי עזרא: **ליעשום להם נס**. לעלות זכרוע ולא יהיו משתעבדים למלכות אלא שגרס מטאס של ישראל זימי בית ראשון ונגזר עליהם שלא יעלו אלא ברשות דכתיב מי צנס מכל עמו (עזרא ב): **פריו ממעל**.

עיניו: ושרשיו **מסתם**. סירות: 6) **והעלו עולום ושלמים**. שך נלטוו בצומה פרשה אבנים שלמות מצנה וגו' וצמת שלמים וגו': **מאזי והחליו**. זייהשע הכי כתיב בהאי קרא דמתני' וכל ישראל וגו' חליו אל מול הר גריזים והחליו אל מול הר עיבל למה לי למיכתב והחליו דמשמע או חליו המיוחד או חליו הנזכר במקום אחר: **דדך שחוקין**. השצטים צהר גריזים והר עיבל דכתיב

(דברים ט) אלה יעמדו לנרך את העם וגו' ואלה יעמדו על הקללה? כך חלוקים בצדני אפוד שאמור צהן ששה משמותם וגו'. הנה ששה דהר גריזים כתובים על האחת וששה דהר עיבל כתובין על השנית והיינו דכתיב והחליו אותו חליו החקוק צאחת מן האבנים: **כסדר לידתן ששה האחרונים כסדרן גז ואשר יששכר וחזון יוסף וצנימין זהו סדר לידתן וששה ראשונים נכתבו זה יהודה ראובן שמעון ולוי דן ונפתלי כסדר לידתן מוץ מיהודה: ועשרים וחמשה על אבן זו**. לקמ"ס פריך ששה אחרונים עשרים וארבע הוא דהוי: 6)

ששה שבטים עלו לראש הר גריזים עלו לראש הר גריזים **כאן** כך חלוקין באבני אפוד מיתבי אשתי אבנים טובות היו לו לכהן גדול על כתיפו אחת מכאן ואחת מכאן ושמות שנים עשר שבטים כתוב עליהם ששה על אבן זו וששה על אבן זו שנאמר בתולדותם מפני שיהודה מוקדם וחמישים אותיות היו עשרים וחמש על אבן זו ועשרים וחמש על אבן זו רבי חנינא בן גמליאל אומר

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

לו.

כמאן בר"ש. ואת' דלמא ציפת תואר אפילו ר' יהודה מודה דהא לא דברה תורה אלא כנגד היצר והואיל והותרו שאר נכריות דהלכה למשה מסיני דקנאין פוגעין בו דכאיתא בפרק שני דע"ז (דף לו:): הותרו אפילו כנענים שבחונה לארץ במקום שהותרה יפת תואר דלמר צפ"ק

דקידושין (דף כ"א): אציעיל להו כהן מהו ציפת תואר רב אמר מותר ושמאל אמר אסור צביאה ראשונה כ"ע לא פליגי דשרי שלא דברה תורה אלא כנגד היצר הרע ועוד אפילו ר"ש מה הוצרך להמירה מאזי שגא מכהן אע"ג דזונה היא לא איצטרך קרא למשרייה הואיל ולא דברה תורה אלא כנגד היצר הרע וי"ל כיון דלא התיר יפת תואר אלא במלחמות הרשות שזו הכתוב מדבר שמע מינה דגבי כנענים לא אמרינן לא דברה תורה אלא כנגד היצה"ר דאע"ג דאיכא יצר אמר לא תמיה אפילו במקום יפת תואר הלך לרבי יהודה דאית ליה כנענים שבחונה לה נמי בכלל לא תמיה ואין מקבלין אותו לא היה ממיר במקום יפת תואר מיהו איכא למימנה לר"ש דלמר מקבלים אותם ואינם בכלל לא תמיה למה לי קרא וצנית שציו לרבות יפת תואר ואכתי 1) נימא איפכא דדוקא לרבי יהודה איצטרך וגזירת הכתוב הוא גבי יפת תואר שבחונה לה אע"פ שכנענים אחרים שבחונה לה הם בכלל לא תמיה וי"ל דעיקר טעמא דר"ש אקרא וצנית שציו סמיך דאי מהיאי קרא למען אשר לא ילמדו איכא למימר כר' יהודה דאיתא למשרייה או שאר אומות או כנענים קודם שהתחילו במלחמה: **ואחר כך הביאו את האבנים**. ה"ג צמוספתא (פ"ח) והציאו את האבנים שהעלו מן הירדן וצנו את המוצח והעלו עולות ושלמים ולא גרסינן וכתבו עליו את התורה:

1) **כמא' והחציו חציו שר מול הר גריזים מריובה מחציו שר הר עיב"ב**. לשון הירושלמי מיושב יותר דגרסינן התם מה תלמוד לומר והחליו מלמד שמעוטין צהר גריזים ומרוכזין צהר עיבל למה שאין שבטו של לוי כולו שם שאם היה כל שבט לוי שם היו שוין ר' שמואל צר נחמני צבש ר' יונתן אמר אילו היה כל שבטו של לוי היו שוין למה שכבר נפלו משבטו של שמעון עשרים וארבעה אלף שבטים א"ר יוסף צר בון אילו היה שם כל שבטו של לוי היו שוין למה שלא צא משבט ראובן וגד אלא מ' אלף חלוצי צבא והשתא אתי שפיר והחליו אל מול הר עיבל חליו המצובר שהוא הרוב דהוי חליו שבצטים ורובא צבגרי ומינהו כשמדקדק צמנין אחרון שנאמר צו לאלה תחלק הארץ (במדבר ט) לאחר שמתו מרגלים דכתיב וצאלה לא היה איש וגו' והיה צגנת הארבעים לאחר פטירת אהרן דכתיב ציה ויעל אהרן הכהן וגו' וימת שם צגנת הארבעים ללאת צני ישראל מארץ מנרים צחדש החמישי (סס ג) והכי מוכח צסדר עולם תמנא צמנין צבצטים שעמדו על הר גריזים עודף על אותן שעמדו צהר עיבל תשע אלף חסר ק"ל ואפילו אס עמדו לויס למטה שמנה אלף עדיין היו מרוכזין של הר גריזים קרוב לאלף שהרי אתה מונא צפרטן של אותן צבצטים שעמדו על הר עיבל שלם מאות ושבעת אלפים ותתק"ל וצפרטן של הר גריזים ג' מאות וששה עשר אלף ות"ת וי"ל הא דלמרינן צירושלמי שאם היה שם כל שבט לוי היו שוין לאו דוקא שוין שהרי מרוכזין היו אלא כלומר לא היו של הר גריזים פחותין 1) והשתא שלא היו כל שבט לוי שם צרין לומר ששמעון לויס למטה תשע אלף או יותר אלא הא דלמר רבי שמואל צר נחמני צבש ר' יונתן אילו היה שם כל שבטו של לוי לא היו שוין למה שכבר נפלו משבטו של שמעון עשרים וארבעה אלף קשיא שיהי המנין היה אחרי כן דכתיב ויהי אחרי המגפה וגו' (סס כה) ומה שחלק עליו ר' יוסף צר בון לפי שלא צא משבט ראובן וגד אלא מ' אלף חלוצי צבא א"כ לא נשארו משבט ראובן אלא ג' אלף ותש"ל שהרי כל פקודין שבט [ראובן] לא היו כי אס מ"ג אלף ותש"ל והיאך היו אותן ג' אלף ותש"ל של ראובן שנשארו מעבר לירדן ממלאין לכ"ד אלף שנפלו משמעון שהיה צגנת הארבעים מיהו הא לא קשיא דאיכא למימר דהכי קאמר מחמת חסרון משבט שמעון שנפלו צמגפה אפילו היה שם שבטו של לוי לא היו שוין דמתוך כך היו של הר גריזים מועטין ולא שיחסרו מהן עשרים וארבעה אלף משמעון 1) ואלא ג' אלפים או פחותין ועלה קאי רבי יוסף צר בון אפילו לדבריך כשאתה מחסר כנגדו ג' אלף ותש"ל משבט ראובן שנשארו מעבר לירדן והיו שוין שמחמת חסרון משבט שמעון אין חסר יותר מג' אלף ותש"ל אבל היאך דר' שמואל צר נחמני תיקשי דכפרישית שהמגפה היתה קודם למנין: **ועשרים** וחמש על אבן זו ועשרים וחמש על אבן זו. ירושלמי והלא אינן אלא כ"ג מכאן וכ"ז מכאן פי' לתנא דמני התם כסם שחלוקים כאן כך חלוקין בצדני אפוד מקהה א"כ על אותה אבן שהיו עליה של הר גריזים 1) היו כ"ג ועל השניה כ"ז וחולון מלא ומשני א"ר יוחנן צנימין היה חלי מכן וי"ל דעל השניה שבחוצין עליה אותו של הר עיבל היה כתוב צ"ג ועל הראשונה ימ"ן א"ר זבידא ויאות מי כתיב ששה שמותם לא כתיב אלא ששה משמותם משמותם ולא כל שמותם: לעשות

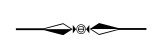
עין משפט
גר מצוה

כז א מ"י פ"ט מהל' כלי המקדש הלי ט וע"ש צ"מ:

מוסף רש"י

זו ביאה ראשונה. שנאו לארץ זימי יהושע (ברכות ד.ט). זו ביאה שנייה. שעלו מגלות צבל צימי עזרא (שס). ליעשות להם נס. לנאז ציר ממה (שס) לעלות זכרוע על כהנס של מלכי פרס (סנהדרין צח:). בביאה שנייה. צימי עזרא, בביאה ראשונה. צימי יהושע, מדיקסן הכתוב (שס). אלא שגרים החטא. ולא הלכו אלא ברשות כורס וכל ימי מלכי פרס נשתעזו להס לנורס ולחטאושוס ולמריס החליון (ברכות ד.ט). וקיפלו. כמו וקלפו (חולין טז. שס).

תוספות שאני

שביו לרבות כנענים שבחוקם. בא הכתוב להחיר כנענים שבחוצה לארץ ולקיים מהם יפת תואר שלא יהא בכלל לא תחיה כל נשמה: כמאן כר' שמעון שכתב להם שיחזרו בתשובה ודוקא אותם העומדין בבבלין אבל העומדין חוץ לגבולין לא להם לא נצטוו להחרימם כמו שפינה הגרסי והלך לו. (אלא) [אבל] לר' יהודה כולם בכלל דלא תחיה ואת' לר' יהודה דאמר דנצטוו להחרימם כל הכנענים שבחוצה לארץ למה לי קרא דלא תתחנן בם תיפוק לי' מלא תחיה כל נשמה. וי"ל דאיצטרך כגון אותן שלא יוכלו להחרימם כדאי' בספר שופטים וכגון הגרסי שפינה והלך לו: דמשה לא עבר דיהושע עבר. תי' פשיטא דשל משה לא עבר דלמה היתה עוברת הירדן והלא לא כבשו או אלא ארץ סיוחן ועוד ושמה אותן שנמלטו מארץ סיוחן ועוד לעבר הירדן של ארץ כנען לא הויקא הצרעה עד יהושע: